

Warszawa, 24 stycznia 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO - 477562 - XI/04/AN

00-090 Warszawa   Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 827 64 53

Pani Izabela Jaruga - Nowacka
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Polityki Społecznej

W ostatnim czasie napływały do Rzecznika Praw Obywatelskich sygnały o braku zajęć rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - mieszkańców domów pomocy społecznej, zaś jeden ze starostów przesłał w tej sprawie następujące wyjaśnienia: „, ...w myśl ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. art. 68 opieka w domu pomocy społecznej dotyczy usług opiekuńczych tj. (udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, pielęgnację w tym pielęgnację w czasie choroby, opiekę higieniczną, niezbędną pomoc w załatwieniu spraw osobistych, kontakty z otoczeniem) oraz usług bytowych (zapewniających: miejsce pobytu, wyżywienie, utrzymanie w czystości). Natomiast zgodnie z regulaminem dom świadczy również usługi w zakresie potrzeb zdrowotnych polegających na umożliwieniu korzystania z przysługujących uprawnień do świadczeń zdrowotnych na podstawie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym z dnia 6 lutego 1997 r. (Dz. U. 1997 Nr 28, poz. 153 z późn. zm.). Pomimo zrozumienia konieczności zabezpieczenia rehabilitacji dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej intelektualnie w G. sytuacja finansowa powiatu nie pozwala na wyasygnowanie środków własnych. Jednakże mimo tego, że ustawa nie nakłada obowiązku w zakresie rehabilitacji zatrudniony personel świadczy podstawowe formy rehabilitacji.”

Pragnę zwrócić uwagę, iż w istniejącym stanie prawnym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie zobowiązane są do organizowania rehabilitacji leczniczej na podstawie art. 7 ust 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111, poz. 535 ze zm.). Wydane na podstawie art. 7 ust. 4 tej ustawy rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej rozporządzenie z dnia 3 listopada 1995 r. w sprawie zasad organizowania i zakresu rehabilitacji leczniczej w domach pomocy społecznej (Dz. U. Nr 132, poz. 653) szczegółowo określa rodzaj tych świadczeń oraz zobowiązuje kierownika domu do zorganizowania rehabilitacji leczniczej przez publiczny zakład opieki zdrowotnej, jeżeli warunki lokalowe lub wyposażenie domu nie zapewniają jej prowadzenia.

Natomiast zgodnie z art. 58 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 ze zm.) obowiązkiem domu pomocy społecznej

jest umożliwianie i organizowanie mieszkańcom pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów. Świadczenia te są określone w art. 15 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 210 poz.2135). Świadczeniobiorcom zapewnia się i finansuje ze środków publicznych świadczenia, których celem jest zachowanie zdrowia, zapobieganie chorobom i urazom, wczesne wykrywanie chorób, leczenie, pielęgnacja oraz zapobieganie niepełnosprawności i jej ograniczanie. Należy do nich m.in. rehabilitacja lecznicza (art. 15 ust. 2 pkt 6).

Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych i usprawniających zgodnie z indywidualnymi potrzebami i możliwościami psychofizycznymi osoby niepełnosprawnej ma na celu adaptację społeczną jednostki a ograniczanie dostępu do tego rodzaju świadczeń w znacznym stopniu realizację tego celu uniemożliwia. Dzieci niepełnosprawne, w szczególności upośledzone w stopniu znacznym i głębokim oraz upośledzone umysłowo z zaburzeniami sprzężonymi, winny być objęte szczególną opieką medyczną w tym rehabilitacją. Standard ochrony ich praw powinien być, w myśl art. 69 Konstytucji RP i art. 23 Konwencji o prawach dziecka, podwyższony.

W związku z powyższym na podstawie art. 16 ust 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147), zwracam się do Pani Premier o informację o stanie dostępu mieszkańców domów pomocy społecznej do rehabilitacji leczniczej i podjęcie działań dla skutecznego wyegzekwowania ich praw w tym zakresie.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich